EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 05 24
COM(2023) 603 final

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Čekijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Čekijos konvergencijos programos

{SWD(2023) 603 final}

Rekomendacija

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl Čekijos 2023 m. nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2023 m. Čekijos konvergencijos programos

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 148 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į 1997 m. liepos 7 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[1], ypač į jo 9 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[2], ypač į jo 6 straipsnio 1 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos rekomendaciją,

atsižvelgdama į Europos Parlamento rezoliucijas,

atsižvelgdama į Europos Vadovų Tarybos išvadas,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonomikos ir finansų komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Socialinės apsaugos komiteto nuomonę,

atsižvelgdama į Ekonominės politikos komiteto nuomonę,

kadangi:

(1) 2021 m. vasario 19 d. įsigaliojo Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241[3], kuriuo nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė. Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę valstybėms narėms teikiama finansinė parama reformoms ir investicijoms įgyvendinti, t. y. ES finansuojama fiskalinė paskata. Pagal Europos semestro prioritetus Priemonė prisideda prie ekonomikos bei socialinio atsigavimo ir tvarių reformų ir investicijų, kuriomis siekiama visų pirma skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir didinti valstybių narių ekonomikos atsparumą, įgyvendinimo. Ji taip pat padeda stiprinti viešųjų finansų būklę ir skatinti augimą ir darbo vietų kūrimą vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu, gerinti teritorinę sanglaudą ES ir remti tolesnį Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą. 2022 m. birželio 30 d., laikantis Reglamento (ES) 2021/241 11 straipsnio 2 dalies, atnaujintas pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę kiekvienai valstybei narei skiriamas didžiausias finansinis įnašas;

---

1 OL L 209, 1997 8 2, p. 1.

2 OL L 306, 2011 11 23, p. 25.

3 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

(2) 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija priėmė 2023 m. metinę tvaraus augimo apžvalgą[4], kuria pradedamas 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras. 2023 m. kovo 23 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino apžvalgoje, grindžiamoje keturiais konkurencingo tvarumo aspektais, išdėstytus prioritetus. 2022 m. lapkričio 22 d. Komisija pagal Reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 taip pat priėmė 2023 m. įspėjimo mechanizmo ataskaitą – joje Čekija nurodyta kaip viena iš valstybių narių, kuriose gali būti susidaręs disbalansas arba gali kilti jo susidarymo rizika ir dėl kurių reikės parengti nuodugnią apžvalgą. Be to, Komisija priėmė Rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (ją Taryba priėmė 2023 m. gegužės 16 d.) ir Pasiūlymą dėl 2023 m. bendros užimtumo ataskaitos, kurioje analizuojamas užimtumo politikos gairių ir Europos socialinių teisių ramsčio principų įgyvendinimas (ją Taryba priėmė 2023 m. kovo 13 d.);

(3) nors ES šalių ekonomika nepaprastai atspari, geopolitinės aplinkybės ir toliau daro neigiamą poveikį. Kadangi ES tvirtai remia Ukrainą, ES ekonominės ir socialinės politikos darbotvarkėje daugiausia dėmesio skiriama, viena vertus, priemonėms, kuriomis trumpuoju laikotarpiu mažinamas neigiamas sukrėtimų energetikos srityje poveikis tiek pažeidžiamiems namų ūkiams, tiek įmonėms, ir, kita vertus, tolesnėms pastangoms vidutiniu laikotarpiu įgyvendinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, remti tvarų ir integracinį augimą, apsaugoti makroekonominį stabilumą ir didinti atsparumą. Joje taip pat daug dėmesio skiriama ES konkurencingumo ir našumo didinimui;

(4) 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė komunikatą „Žaliojo kurso pramonės planas poveikio klimatui neutralizavimo amžiui“[5], kuriuo siekiama didinti neutralaus poveikio klimatui ES pramonės konkurencingumą ir remti greitą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos. Planas papildo pagal Europos žaliojo kurso komunikatą ir planą „REPowerEU“ dedamas pastangas. Juo siekiama sukurti palankesnę aplinką, kurioje būtų plėtojami ES neutralaus poveikio technologijų ir produktų gamybos pajėgumai, kurių reikia ES plataus užmojo klimato srities tikslams pasiekti, taip pat užtikrinama prieiga prie atitinkamų svarbiausiųjų žaliavų, be kita ko, įvairinant tiekimo šaltinius, tinkamai naudojant geologinius išteklius valstybėse narėse ir naudojant kuo daugiau perdirbtų žaliavų. Planas grindžiamas keturiais ramsčiais: nuspėjama ir supaprastinta reglamentavimo aplinka, galimybėmis sparčiau gauti finansavimą, įgūdžių stiprinimu ir atvira prekyba siekiant atsparių tiekimo grandinių. 2023 m. kovo 16 d. Komisija taip pat paskelbė komunikatą „Ilgalaikis ES konkurencingumas. Perspektyvos po 2030 m.“[6], kuriame dėmesys sutelktas į devynis vienas kitą stiprinančius veiksnius ir tikslą sukurti augimą skatinančią reglamentavimo sistemą. Jame nustatyti politikos prioritetai, kuriais, siekiant ilgalaikio ES ir jos valstybių narių konkurencingumo, skatinama aktyviai vykdyti struktūrinius patobulinimus, tinkamai orientuotas investicijas ir reglamentavimo priemones. Toliau pateikiamos rekomendacijos padeda šiuos prioritetus įgyvendinti;

(5) 2023 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestras toliau kinta atsižvelgiant į Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimą. Kad būtų įgyvendinti Europos semestro politikos prioritetai, vis dar itin svarbu visiškai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus, nes jais atsižvelgiama į visas atitinkamas per kelerius pastaruosius metus konkrečioms šalims pateiktas rekomendacijas arba didelę jų dalį. 2019, 2020 ir 2022 m. konkrečioms

---

4 COM(2022) 780 *final*.
5 COM(2023) 62 *final*.
6 COM(2023) 168 *final*.

šalims skirtos rekomendacijos tebėra tiek pat svarbios ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planams, kurie peržiūrėti, atnaujinti arba iš dalies pakeisti pagal Reglamento (ES) 2021/241 14, 18 ir 21 straipsnius;

(6) 2023 m. vasario 27 d. priimtu reglamentu „REPowerEU“[7] siekiama greitai laipsniškai panaikinti ES priklausomybę nuo Rusijos iškastinio kuro importo. Taip bus prisidėta prie ES energetinio saugumo ir jos energijos šaltinių įvairinimo, kartu didinant atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą, energijos kaupimo pajėgumus ir energijos vartojimo efektyvumą. Reglamentu valstybėms narėms suteikiama galimybė į nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus įtraukti naują skyrių „REPowerEU“, kad būtų galima finansuoti pagrindines reformas ir investicijas, kurios padės pasiekti „REPowerEU“ tikslus. Jos taip pat padės didinti neutralaus poveikio klimatui ES pramonės konkurencingumą, kaip nurodyta Žaliojo kurso pramonės plane poveikio klimatui neutralizavimo amžiui, ir atsižvelgti į 2022 m. ir, kai taikytina, 2023 m. konkrečioms valstybėms narėms pateiktas su energetika susijusias rekomendacijas. Reglamentu „REPowerEU“ nustatoma naujos kategorijos negrąžintina finansinė parama, kurią valstybės narės gali gauti, kad galėtų finansuoti naujas su energetika susijusias reformas ir investicijas, numatytas jų ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose;

(7) 2023 m. kovo 8 d. Komisija priėmė komunikatą, kuriame pateikė 2024 m. fiskalinės politikos gaires. Juo siekiama padėti valstybėms narėms parengti stabilumo ir konvergencijos programas ir taip sustiprinti politikos koordinavimą[8]. Komisija priminė, kad Stabilumo ir augimo pakte nustatytos bendrosios nukrypti leidžiančios išlygos taikymas baigsis 2023 m. pabaigoje. Ji paragino 2023–2024 m. vykdyti fiskalinę politiką, kuria užtikrinamas vidutinio laikotarpio skolos tvarumas ir tvariai didinamas potencialus augimas. Valstybės narės paragintos 2023 m. stabilumo ir konvergencijos programose nustatyti, kaip jų fiskaliniais planais bus užtikrinta, kad vidutiniu laikotarpiu būtų laikomasi 3 % BVP deficito pamatinės vertės ir kad skola būtų patikimai bei nuolat mažinama arba išliktų apdairaus lygio. Komisija paragino valstybes nares laipsniškai nutraukti nacionalines fiskalines priemones, nustatytas siekiant apsaugoti namų ūkius ir įmones nuo energijos kainų šuolio, pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių. Ji nurodė, kad jei dėl atsinaujinusio su energijos kainomis susijusio spaudimo reikėtų pratęsti paramos priemonių taikymą, valstybės narės tokias priemones pažeidžiamiems namų ūkiams ir įmonėms turėtų taikyti daug tikslingiau nei anksčiau. Komisija pasiūlė fiskalines rekomendacijas kiekybiškai įvertinti, diferencijuoti ir suformuluoti remiantis grynosiomis pirminėmis išlaidomis, kaip pasiūlyta jos komunikate dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių[9]. Ji rekomendavo, kad visos valstybės narės ir ateityje išsaugotų nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir užtikrintų veiksmingą Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšų panaudojimą, ypač atsižvelgdamos į žaliosios bei skaitmeninės pertvarkos ir atsparumo didinimo tikslus. Komisija nurodė, kad, laikydamasi galiojančių teisinių nuostatų ir remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras;

---

7 2023 m. vasario 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/435, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/241, kiek tai susiję su skyriais „REPowerEU“ ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 bei (ES) 2021/1755 ir Direktyva 2003/87/EB (OL L 63, 2023 2 28, p. 1).

8 COM(2023) 141 *final*.

9 COM(2022) 583 *final*.

(8) 2023 m. balandžio 26 d. Komisija pristatė pasiūlymus dėl teisės aktų, kuriais įgyvendinama visapusiška ES ekonomikos valdymo taisyklių reforma. Pagrindinis pasiūlymų tikslas – stiprinti valstybės skolos tvarumą ir skatinti tvarų bei integracinį ekonomikos augimą visose valstybėse narėse įgyvendinant reformas ir investuojant. Pasiūlymais siekiama valstybėms narėms suteikti daugiau galimybių kontroliuoti savo vidutinio laikotarpio planų rengimą ir kartu nustatoma griežtesnė vykdymo užtikrinimo tvarka siekiant užtikrinti, kad valstybės narės vykdytų vidutinio laikotarpio fiskaliniuose struktūriniuose planuose prisiimtus įsipareigojimus. Teisėkūros darbą siekiama užbaigti 2023 m.;

(9) 2021 m. birželio 1 d. pagal Reglamento (ES) 2021/241 18 straipsnio 1 dalį Čekija Komisijai pateikė nacionalinį ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnį Komisija ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano aktualumą, efektyvumą, veiksmingumą ir darną įvertino vadovaudamasi to reglamento V priede pateiktomis vertinimo gairėmis. 2021 m. rugsėjo 8 d. Taryba priėmė Sprendimą dėl Čekijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo[10]. Paramos dalių išmokėjimas priklauso nuo pagal Reglamento (ES) 2021/241 24 straipsnio 5 dalį Komisijos priimto sprendimo, kad Čekija patenkinamai pasiekė Tarybos įgyvendinimo sprendime nustatytas atitinkamas tarpines ir siektinas reikšmes. Kad būtų laikoma, jog tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos patenkinamai, ankstesniosios turi likti nepanaikintos;

(10) 2023 m. balandžio 13 d. Čekija pateikė 2023 m. nacionalinę reformų programą, o 2023 m. balandžio 28 d. pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 8 straipsnio 1 dalį – 2023 m. konvergencijos programą. Siekiant atsižvelgti į jų tarpusavio sąsajas, abi programos vertintos kartu. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 27 straipsnį, 2023 m. nacionalinė reformų programa taip pat atspindi Čekijos du kartus per metus teikiamas pažangos, padarytos įgyvendinant ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, ataskaitas;

(11) 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė 2023 m. Čekijos ataskaitą[11]. Joje įvertinta pažanga, Čekijos padaryta įgyvendinant atitinkamas 2019–2022 m. Tarybos priimtas jai skirtas rekomendacijas, ir apžvelgta, kaip ji įgyvendina ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą. Remiantis šia analize, šalies ataskaitoje nurodytos spragos, palyginti su tais uždaviniais, kurie ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane sprendžiami tik iš dalies arba nesprendžiami, taip pat nauji ir kylantys uždaviniai. Be to, joje įvertinta pažanga, Čekijos padaryta įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir siekiant ES pagrindinių tikslų užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo srityse, taip pat JT darnaus vystymosi tikslų;

(12) pagal Reglamento (ES) Nr. 1176/2011 5 straipsnį Komisija atliko nuodugnią Čekijos apžvalgą ir 2023 m. gegužės 24 d. paskelbė jos rezultatus[12]. Ji padarė išvadą, kad Čekijoje nėra makroekonominio disbalanso. Konkrečiai, pažeidžiamumas yra susijęs su kainų konkurencingumu ir būsto kainomis, bet ateityje atrodo ribotas, nes namų ūkių skola yra nedidelė ir infliacija turėtų sumažėti kur kas greičiau negu ES vidurkis. Energijos kainų šuolis ir sparčiai didėjanti infliacija padarė didelį poveikį ekonomikai. Prie infliacijos didėjimo taip pat prisidėjo nuo pandemijos vykdoma skatinamoji

---

10 2021 m. rugsėjo 8 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas dėl Čekijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano įvertinimo patvirtinimo (ST 11047/21; ST 11047/21 ADD 1; ST 11047/21 COR 1).

11 SWD(2023) 603 *final*.

12 SWD(2023) 628 *final*.

fiskalinė politika. Nors bendras kainų spaudimas tebėra didelis, numatoma, kad ateityje, mažėjant energijos kainoms, sąnaudų konkurencingumas iš dalies atsigaus ir tiesioginių išorės tvarumo problemų nekils. Infliacija turėtų sumažėti kur kas greičiau negu ES vidurkis. Tačiau jei infliacija užsitęs, tai galėtų kelti tam tikrą riziką Čekijos konkurencingumui. Pastaruoju metu pablogėjusią einamosios sąskaitos būklę ateityje būtina atidžiai stebėti. Kelerius pastaruosius metus būsto paklausa, skatinama mažų palūkanų normų, didelio pajamų augimo ir ne tokių griežtų makroprudencinių priemonių, labai išaugo, o būsto pasiūla neaugo tuo pačiu tempu. Per pandemiją būsto kainos augo sparčiau, bet 2022 m. viduryje dėl didesnių palūkanų normų ir griežtesnių skolinimo sąlygų pradėjo mažėti. Tačiau didelės būsto kainų korekcijos rizika atrodo nedidelė, namų ūkių skola yra nedidelė, o bankų sektorius yra patikimas; vis dėlto vidutiniu laikotarpiu dėl reakcijos į ribotą pasiūlą kainos ir toliau augtų. Reikia toliau dėti pastangas suvaldyti infliaciją. Norint greitai sumažinti infliaciją reikia smarkiai sulėtinti paklausos augimą, o tai savo ruožtu galima pasiekti vykdant pakankamai griežtą pinigų ir fiskalinę politiką;

(13) remiantis Eurostato patvirtintais duomenimis[13], Čekijos valdžios sektoriaus deficitas sumažėjo nuo 5,1 % BVP 2021 m. iki 3,6 % 2022 m., o valdžios sektoriaus skola išaugo nuo 42,0 % BVP 2021 m. pabaigoje iki 44,1 % 2022 m. pabaigoje. 2023 m. gegužės 24 d. Komisija paskelbė pranešimą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį[14]; šiame pranešime aptarta Čekijos biudžeto būklė, nes šalies valdžios sektoriaus deficitas 2022 m. viršijo Sutartyje nustatytą 3 % BVP pamatinę vertę. Pranešime padaryta išvada, kad deficito kriterijus nėra įvykdytas. Vadovaudamasi 2023 m. kovo 8 d. komunikatu[15], Komisija 2023 m. pavasarį nesiūlė pradėti naujų perviršinio deficito procedūrų; savo ruožtu Komisija konstatavo, kad, remdamasi 2023 m. galutiniais duomenimis, 2024 m. pavasarį ji Tarybai pasiūlys pradėti deficito kriterijumi grindžiamas perviršinio deficito procedūras. Čekija turėtų į tai atsižvelgti vykdydama 2023 m. biudžetą ir rengdama 2024 m. biudžetą;

(14) valdžios sektoriaus balansui poveikį padarė fiskalinės politikos priemonės, priimtos siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. 2022 m. tokios pajamas mažinančios priemonės apėmė akcizų už benziną ir dyzeliną sumažinimą, kelių mokesčio įmonėms panaikinimą ir galutinių vartotojų mokamo papildomo atsinaujinančiųjų išteklių energijos mokesčio sumažinimą; o tokios išlaidas didinančios priemonės apėmė vienkartinį įnašą į sąskaitas už energiją (taupyti skatinantį tarifą), paramą pramonei, kurią paveikė didelės energijos kainos, ir vienkartinę išmoką vaikams. Komisijos vertinimu, 2022 m. šių priemonių grynasis poveikis biudžetui sudarys 0,7 % BVP. Valdžios sektoriaus balansui poveikį taip pat daro iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo biudžeto išlaidos, kurios, kaip apskaičiuota, 2022 m. sudaro 0,3 % BVP. Be to, apskaičiuotos COVID-19 laikinų neatidėliotinų priemonių išlaidos 2022 m. sumažėjo iki 0,1 % BVP, palyginti su 2,0 % 2021 m.;

(15) 2021 m. birželio 18 d. Taryba rekomendavo Čekijai[16] 2022 m. išlaikyti remiamojo pobūdžio fiskalinės politikos kryptį, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo

---

13 „Eurostat-Euro Indicators“ 47/2023, 2023 4 21.

14 COM(2023) 631 *final*, 2023 5 24.

15 COM(2023) 141 *final*, 2023 3 8.

16 2021 m. birželio 18 d. Tarybos rekomendacija, kurioje pateikiama Tarybos nuomonė dėl 2021 m. Čekijos konvergencijos programos, OL C 304/10, 2021 7 29, p. 10.

didinimo priemonės suteiktą postūmį, ir išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas;

(16) remiantis Komisijos skaičiavimais, 2022 m. fiskalinės politikos kryptis[17] iš esmės buvo neutrali, t. y. –0,1 % BVP, kaip rekomendavo Taryba. Čekija toliau rėmė ekonomikos atsigavimą, be kita ko, vykdydama pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2022 m. sudarė 1,1 % BVP (2021 m. – 1,1 %). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų poveikis fiskalinės politikos krypčiai buvo neutralus[18]. Be to, nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus naujas pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai sudarė 0,3 procentinio punkto. Todėl Čekija pakankamai kontroliavo nacionalinėmis lėšomis finansuojamų einamųjų išlaidų augimą. Todėl Čekija išlaikė nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas, kaip rekomendavo Taryba;

(17) makroekonominis scenarijus, kuriuo grindžiamos konvergencijos programoje pateiktos biudžeto projekcijos, yra realistiškas. Vyriausybė prognozuoja, kad realusis BVP 2023 m. išaugs 0,1 %, o 2024 m. – 3,0 %. Tuo tarpu Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad realiojo BVP augimas bus panašus: 0,2 % 2023 m. ir 2,6 % 2024 m;

(18) 2023 m. konvergencijos programoje Vyriausybė numato, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficito santykis sumažės iki 3,5 % BVP. Nedidelis sumažėjimas 2023 m. daugiausia atspindi didesnes išlaidas, pvz., subsidijas, susijusias su energijos paramos priemonėmis, arba didesnį bendrojo pagrindinio kapitalo formavimą; šias išlaidas kompensuoja mažesnis kitų išlaidų punktų augimas ir didesnės pajamos iš ES fondų. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP sumažės nuo 44,1 % 2022 m. pabaigoje iki 43,5 % 2023 m. pabaigoje. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus deficitas bus 3,6 % BVP. Šis dydis atitinka konvergencijos programoje numatomą deficitą. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP mažesnis: 42,9 % 2023 m. pabaigoje. Skirtumą lemia numatomas didesnis nominaliojo BVP augimas;

(19) numatoma, kad 2023 m. valdžios sektoriaus balansui poveikį toliau darys priemonės, priimtos siekiant sušvelninti ekonominį ir socialinį energijos kainų kilimo poveikį. Jas sudaro priemonės, kurių taikymas pratęstas nuo 2022 m. (visų pirma galutinių vartotojų mokamo papildomo atsinaujinančiųjų išteklių energijos mokesčio sumažinimas ir akcizų už dyzeliną sumažinimas), ir naujos priemonės, pvz., viršutinė elektros energijos ir dujų kainų riba ir parama šildymo sektoriuje. Šių priemonių išlaidas iš dalies kompensuoja mokesčiai už nenumatytą energijos tiekėjų pelną, t. y. mokestis, kurį elektros energijos gamintojai moka už pajamas, viršijančias tam tikrą

---

17 Fiskalinės politikos kryptis vertinama kaip pirminių išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones), išskyrus su COVID-19 krize susijusias laikinas neatidėliotinas priemones, bet įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų negrąžintina parama (dotacijomis) finansuojamas išlaidas, pokytis, palyginti su vidutinio laikotarpio potencialiu augimu. Daugiau informacijos pateikta fiskalinės statistikos lentelių 1 langelyje.

18 Kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turėjo 0,4 procentinio punkto BVP skatinamąjį poveikį, kurį, be kita ko, lėmė mokėjimai Čekijos paštui už universaliųjų pašto paslaugų teikimą 2018–2022 m.

kainų lygį, ir nenumatyto pelno mokestis įmonėms, veikiančioms elektros energijos ir dujų gamybos ir prekybos jomis, iškastinio kuro kasybos, degalų ir naftos chemijos produktų srityse. Atsižvelgiant į šias pajamas, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad paramos priemonių grynosios biudžeto išlaidos 2023 m. sudarys 1,3 % BVP[19]. Neatrodo, kad dauguma 2023 m. priemonių būtų orientuotos į pažeidžiamiausius namų ūkius ar įmones, ir jomis nėra visapusiškai išsaugomas kainos signalas mažinti energijos poreikį ir didinti energijos vartojimo efektyvumą. Todėl Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje apskaičiuota, kad tikslinių paramos priemonių, į kurias reikia atsižvelgti vertinant, kaip laikomasi 2023 m. rekomendacijos, suma 2023 m. sudarys 0,1 % BVP (palyginti su 0,2 % BVP 2022 m.). Prognozuojama, kad iš Ukrainos perkeltų asmenų laikinosios apsaugos teikimo biudžeto išlaidos, palyginti su 2022 m., sumažės 0,1 procentinio punkto BVP;

(20) 2022 m. liepos 12 d. Taryba rekomendavo[20] Čekijai imtis veiksmų 2023 m. užtikrinti, kad nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitiktų bendrą neutralios politikos kryptį[21], atsižvelgiant į tolesnę laikiną ir tikslinę paramą namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, ir iš Ukrainos bėgantiems žmonėms. Čekija turėtų būti pasirengusi einamąsias išlaidas pritaikyti prie kintančios situacijos. Čekijai taip pat rekomenduota didinti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, taip pat į energetinį saugumą atsižvelgiant į iniciatyvą „REPowerEU“, be kita ko, naudojantis Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų Sąjungos fondų lėšomis;

(21) Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2023 m. fiskalinė politika didelės infliacijos sąlygomis bus stabdomoji (+1,4 % BVP). Prieš tai, 2022 m., fiskalinė politika buvo iš esmės neutrali (−0,1 % BVP). Nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų (atėmus diskrecines pajamų priemones) augimo stabdomasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai 2023 m. turėtų sudaryti 1,2 % BVP. Tai apima 0,1 % BVP mažesnes tikslinių paramos priemonių namų ūkiams ir įmonėms, kurie labiausiai pažeidžiami dėl energijos kainų šuolių, išlaidas. Čia taip pat įtrauktos (0,1 % BVP) mažesnės išlaidos, susijusios su laikinos apsaugos teikimu iš Ukrainos perkeltiems asmenims. Apibendrinant, prognozuojamas nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių einamųjų išlaidų augimas atitinka Tarybos rekomendaciją. Numatoma, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės dotacijomis ir kitų ES fondų lėšomis finansuojamos išlaidos 2023 m. sudarys 1,6 % BVP, o nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų stabdomasis poveikis fiskalinės politikos krypčiai turėtų sudaryti 0,5 procentinio punkto[22]. Todėl Čekija planuoja finansuoti papildomas investicijas pasinaudodama Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis, bet nenumatoma išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų investicijų. Šalis planuoja finansuoti viešąsias investicijas į žaliąją ir skaitmeninę pertvarką, taip pat energetinį saugumą, pvz., energijos vartojimo efektyvumo didinimą viešuosiuose pastatuose arba

---

19 Šis skaičius rodo tų priemonių, įskaitant einamųjų pajamų ir išlaidų, taip pat atitinkamais atvejais – kapitalo išlaidų priemones, poveikį metiniam biudžetui.

20 2022 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacija dėl 2022 m. Čekijos nacionalinės reformų programos su Tarybos nuomone dėl 2022 m. Čekijos konvergencijos programos, OL C 334, 2022 9 1, p. 19.

21 Remiantis Komisijos 2023 m. pavasario prognoze, numatoma, kad Čekijos vidutinio laikotarpio (10 metų) potencialios gamybos apimties augimo vidurkis, naudojamas fiskalinės politikos krypčiai įvertinti, nominaliąja verte bus 13,3 %.

22 Numatoma, kad kitos nacionalinėmis lėšomis finansuojamos kapitalo išlaidos turės 0,1 procentinio punkto BVP stabdomąjį poveikį.

investicijas į geležinkelius ar skaitmenines paslaugas, kurios iš dalies finansuojamos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės ir kitų ES fondų lėšomis;

(22) konvergencijos programoje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės iki 2,9 % BVP. 2024 m. sumažėjimas daugiausia susijęs su laipsnišku energijos paramos priemonių panaikinimu, dėl kurio sumažėjo subsidijos, ir lėtesniu socialinių išmokų augimu, palyginti su nominaliojo BVP augimu. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP 2024 m. pabaigoje padidės iki 44,0 %. Remiantis iki galutinio prognozės parengimo termino turėta informacija apie politikos priemones, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sudarys 3,0 % BVP. Tai daugmaž atitinka programoje numatomą deficitą. Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatomas valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP mažesnis: 43,1 % 2024 m. pabaigoje;

(23) konvergencijos programoje numatoma 2024 m. laipsniškai panaikinti daugumą energijos paramos priemonių. Komisijos dabartiniu vertinimu, 2024 m. energijos paramos priemonių grynasis poveikis biudžetui sudarys 0,0 % BVP, palyginti su 1,3 % BVP 2023 m. Šie įverčiai priklauso nuo prielaidos, kad energijos kainos vėl nedidės;

(24) Tarybos reglamente (EB) Nr. 1466/97 raginama siekti metinio struktūrinio biudžeto balanso pagerėjimo siekiant vidutinio laikotarpio tikslo, etalonu nustatant 0,5 % BVP pagerėjimą[23]. Atsižvelgiant į fiskalinio tvarumo aspektus[24] ir poreikį sumažinti deficitą iki mažesnės nei 3 % BVP pamatinės vertės, būtų tikslinga pagerinti struktūrinį balansą 0,5 % BVP. Siekiant užtikrinti tokį pagerėjimą, grynųjų nacionalinėmis lėšomis finansuojamų pirminių išlaidų augimas[25] 2024 m. neturėtų viršyti 6,0 %, kaip nurodyta šioje rekomendacijoje. Tai taip pat padės sumažinti grynąją infliaciją, kuri gerokai viršija ES vidurkį ir, jei užsitęstų, galėtų lemti konkurencingumo sumažėjimą.

Be to, likusios energijos paramos priemonės (Komisijos dabartiniu vertinimu, 2023 m. jos sudarys 1,3 % BVP) turėtų būti laipsniškai panaikintos, atsižvelgiant į energijos rinkos pokyčius ir pradedant nuo mažiausiai tikslingų priemonių, o susijusios sutaupytos lėšos turėtų būti naudojamos valdžios sektoriaus deficitui mažinti. Remiantis Komisijos skaičiavimais, dėl to grynųjų pirminių išlaidų augimas būtų mažesnis nei rekomenduotas 2024 m. didžiausias augimo tempas;

(25) darant prielaidą, kad politika nesikeis, Komisijos 2023 m. pavasario prognozėje numatoma, kad 2024 m. grynosios nacionalinėmis lėšomis finansuojamos pirminės išlaidos padidės 3,0 %, o tai yra mažiau nei rekomenduojamas augimo tempas;

(26) remiantis programa, viešosios investicijos turėtų sumažėti nuo 4,9 % BVP 2023 m. iki 4,4 % 2024 m. Mažesnės investicijos atspindi mažesnes nacionalinėmis lėšomis finansuojamas investicijas ir ES, išskyrus Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę, finansuojamas investicijas;

---

[23] Plg. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnį, kuriame taip pat reikalaujama, kad valstybėms narėms, kurių valdžios sektoriaus skola viršija 60 % BVP arba kuriose yra didesnė skolos tvarumo rizika, būtų taikomas didesnis nei 0,5 % BVP koregavimas.

[24] Komisija apskaičiavo, kad siekiant užtikrinti, kad vidutiniu laikotarpiu valdžios sektoriaus skola išliktų apdairaus lygio, Čekijos struktūrinio pirminio balanso, kaip BVP dalies, vidutinis metinis padidėjimas turėtų būti 0,15 procentinio punkto. Šis įvertis pagrįstas Komisijos 2022 m. rudens prognoze. Šio įverčio atskaitos taškas buvo prognozuojamas 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas ir skola, darant prielaidą, kad 2024 m. bus panaikintos energijos paramos priemonės.

[25] Grynosios pirminės išlaidos apibrėžiamos kaip nacionalinėmis lėšomis finansuojamos išlaidos, atėmus diskrecines pajamų priemones ir neįskaitant palūkanų išlaidų bei ciklinio nedarbo išlaidų.

(27) konvergencijos programoje išdėstyta vidutinio laikotarpio fiskalinė kryptis iki 2026 m. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus deficitas palaipsniui sumažės iki 2,4 % BVP 2025 m. ir iki 2,2 % 2026 m. Todėl planuojama, kad 2024 m. valdžios sektoriaus deficitas sumažės ir nesieks 3 % BVP. Programoje numatoma, kad valdžios sektoriaus skolos santykis su BVP padidės nuo 44,0 % 2024 m. pabaigoje iki 45,0 % iki 2026 m. pabaigos;

(28) vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu kyla rizika Čekijos fiskaliniam tvarumui. Struktūrinis balansas pablogėjo dėl įvairių nuolatinių fiskalinių priemonių, kurių imtasi per pastaruosius 3 metus, įskaitant gyventojų pajamų mokesčio bazės sumažinimą ir kelis socialinės apsaugos išlaidų indeksavimus, viršijančius teisės aktais nustatytą minimalų dydį. Vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu papildomą spaudimą fiskaliniam tvarumui daro su senėjimu susijusių išlaidų augimas. Numatoma, kad išlaidos pensijoms nuo 8,8 % BVP 2030 m. iki 11,4 % 2050 m. padidės dėl išlaikomo amžiaus pagyvenusių žmonių koeficiento prognozuojamo padvigubėjimo[26] ir pensinio amžiaus viršutinės ribos nustatymo po 2030 m. Be to, prognozuojama, kad dėl visuomenės senėjimo viešosios išlaidos sveikatos priežiūrai ir ilgalaikei priežiūrai iki 2070 m. atitinkamai padidės 0,9 procentinio punkto ir 1,7 procentinio punkto BVP. Tarp galimų priemonių fiskaliniam tvarumui ilguoju laikotarpiu užtikrinti – pensinio amžiaus koregavimas atsižvelgiant į ilgesnę tikėtiną gyvenimo trukmę, aktyvesnio vyresnio amžiaus asmenų dalyvavimo darbo rinkoje skatinimas ir ankstyvo išėjimo į pensiją ribojimas, pensijų indeksavimo normų koregavimas arba priemonių, kuriomis siekiama padidinti darbo jėgos pasiūlą ir taip užtikrinti didesnes pensijų sistemos pajamas, taikymas;

(29) pagal Reglamento (ES) 2021/241 19 straipsnio 3 dalies b punktą ir V priedo 2.2 kriterijų, į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą įtraukta daug viena kitą papildančių reformų ir investicijų, kurios turi būti įgyvendintos iki 2026 m. Čekijos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas yra įgyvendinamas, tačiau kyla tam tikro vėlavimo rizika. Čekija pateikė 1 mokėjimo prašymą, atitinkantį 37 plano tarpines ir siektinas reikšmes, o bendra išmoka siekė maždaug 928 mln. EUR. Siekiant užtikrinti, kad planas būtų įgyvendintas laiku, reikia toliau gerinti administracinius gebėjimus ir nustatyti pagrindinių reformų ir investicijų prioritetus. 2023 m. planas turėtų būti peržiūrėtas jį papildant priedėliais, kad būtų įtrauktas skyrius „REPowerEU“ ir atsižvelgta į negrąžintinos paramos padidėjimą. Pagal Reglamento (ES) 2021/241 14 straipsnio 6 dalį 2023 m. kovo 30 d. Čekija pareiškė ketinanti prašyti iki 11 mlrd. EUR papildomos paskolos paramos pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Į ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą greitai įtraukus naują skyrių „REPowerEU“ bus sudarytos sąlygos finansuoti papildomas reformas ir investicijas, kuriomis remiamas Čekijos strateginių tikslų energetikos ir žaliosios pertvarkos srityse įgyvendinimas. Siekiant sėkmingai įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, taip pat kitą už plane numatytąją platesnę ekonominę ir užimtumo politiką, kad būtų užtikrinta plati atsakomybė už bendrą politinę darbotvarkę, tebėra svarbus sistemingas ir veiksmingas vietos ir regionų valdžios institucijų, socialinių partnerių ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas;

(30) 2022 m. Komisija patvirtino visus Čekijos sanglaudos politikos programavimo dokumentus. Kad Čekijoje būtų įgyvendinama žalioji ir skaitmeninė pertvarka, didinamas ekonominis ir socialinis atsparumas, taip pat vyktų darnus teritorinis

[26] Remiantis Komisijos paskelbta 2021 m. ataskaita dėl senėjimo.

vystymasis, labai svarbu sanglaudos politikos programas įgyvendinti sparčiai, užtikrinant papildomumą ir sinergiją su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu, įskaitant skyrių „REPowerEU“;

(31) be ekonominių ir socialinių problemų, į kurias atsižvelgta ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane, Čekija susiduria su papildomomis problemomis, susijusiomis su būstų sektoriumi, energetikos politika ir žaliąja pertvarka;

(32) per pastaruosius 5 metus būsto įperkamumas Čekijoje buvo vienas mažiausių ES ir skirtinguose regionuose smarkiai skiriasi. Dėl spartaus būsto kainų augimo vidutines pajamas gaunantiems asmenims sunku įsigyti nekilnojamojo turto. Todėl padidėjo nuomojamo nekilnojamojo turto paklausa ir dėl to savo ruožtu jis tapo mažiau įperkamas. Be to, mažas socialinių būstų fondas negali patenkinti visų mažas pajamas gaunančių ir pažeidžiamų namų ūkių paklausos (2020 m. jis sudarė 0,4 % visų būstų, palyginti su ES vidurkiu, kuris yra 7–8 %[27]), o esamos būsto pašalpos yra nepakankamai išnaudojamos, iš dalies dėl administracinės naštos, stigmos ir nežinojimo apie jas. Dėl to kelerius pastaruosius metus gausėja šeimų, kurioms reikia būsto, todėl didėja valstybės biudžeto ir sveikatos priežiūros sistemos išlaidos. Šias anksčiau buvusias problemas dar labiau pagilino COVID-19 pandemija ir nuo karo Ukrainoje bėgančių žmonių antplūdis. Svarbus bandomųjų projektų ir investicijų į socialinį būstą finansavimo šaltinis, taip prisidedant prie socialinės apsaugos ir įtraukties, tebėra sanglaudos politikos finansavimas. Tačiau siekiant iš esmės pagerinti padėtį reikia kitų finansavimo šaltinių. Čekijoje trūksta socialinio būsto teisės aktų ir išsamios sistemos, todėl sunku koordinuoti susiskaidžiusią būstų sektoriaus politiką ir apibrėžti nacionalinių ir regioninių institucijų atsakomybę. Padidinti įperkamų būstų pasiūlą ir užtikrinti tokių pastangų tęstinumą ir plėtrą padėtų stabilus ir tvarus finansavimas iš nacionalinių šaltinių, taip pat nuomos ar kooperatinio būsto paskatų priėmimas. Labai svarbus veiksnys didinant būstų pasiūlą, rekonstruojant ir atnaujinant esamus gyvenamuosius būstus ir naudojant laisvus būstus būtų veiksmingas koordinavimas;

(33) nuo Rusijos invazijos į Ukrainą pradžios didelę priklausomybę nuo iškastinio kuro importo iš Rusijos Čekija mažino įvairindama dujų tiekimą. Pvz., Čekija, kuri anksčiau buvo visiškai priklausoma nuo Rusijos dujų tiekimo, iš esmės perėjo prie diversifikuoto dujų tiekimo iš Norvegijos ir suskystintų gamtinių dujų (SGD) importo. Tačiau iškastinio kuro suvartojimas šalyje nesumažėjo, todėl jai kyla didelė tiekimo sutrikimų ir kainų šuolių rizika, o tai turi didelį neigiamą poveikį namų ūkiams ir pramonei. Laikotarpiu nuo 2022 m. rugpjūčio mėn. iki 2023 m. kovo mėn. gamtinių dujų suvartojimas Čekijoje, palyginti su dujų suvartojimo tuo pačiu laikotarpiu per ankstesnius 5 metus vidurkiu, sumažėjo 17 % ir viršijo siektiną sumažinimo reikšmę (15 %). Čekija galėtų toliau dėti pastangas, kad laikinai sumažintų dujų poreikį iki 2024 m. kovo 31 d.[28];

(34) atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą Čekijoje daugiausia lemia reglamentavimo apribojimai, leidimų išdavimo procedūros ir riboti skirstomųjų tinklų pajėgumai. Čekija padarė pažangą spręsdama tam tikras reglamentavimo problemas, pvz., panaikindama mažesnės galios (iki 50 kWp) fotovoltinėms technologijoms taikomą reikalavimą turėti elektros energijos gamybos licenciją ir statybos leidimą, taip pat atlikdama reglamentavimo pakeitimus, kad palengvintų įrengimą. Tačiau

[27] „OECD Affordable Housing Database 2020“, EBPO, Paryžius.

[28] Tarybos reglamentai (ES) 2022/1369 ir (ES) 2023/706.

reikia dėti daugiau pastangų suteikti galių energetikos bendrijoms bei iš atsinaujinančiųjų išteklių pasigamintos energijos vartotojams, taikyti vieno langelio principą atsinaujinančiųjų išteklių energijai ir nurodyti teritorijas, tinkamas atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimui didinti skatinant tinklo plėtrą, energijos sistemos lankstumą (pvz., paklausos atsaką ar kaupimą); labai svarbūs veiksniai bus mažos galios sistemų įrengimas ir išmanioji apskaita. Tinklų reglamentavimo reformos turėtų būti derinamos su investicijomis į tinklų pajėgumų plėtrą, lankstumo skatinimą ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių naudojimą. Be to, Čekija turi didelį pramoninį žaliųjų technologijų gamybos potencialą ir galėtų paspartinti investicijas į klimatui nekenkiančių ir priklausomybę nuo iškastinio kuro mažinančių sprendimų kūrimą ir plėtrą, kad iki 2050 m. būtų pasiektas nulinis grynasis išmetamųjų teršalų kiekis;

(35) dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą išaugusios energijos kainos parodė, kad reikia didinti Čekijos pastatų fondo energijos vartojimo efektyvumą ir spręsti energijos nepritekliaus problemą. Čekija reagavo pradėdama įgyvendinti gyvenamųjų pastatų programas ir padėdama vyresnio amžiaus asmenims ir mažas pajamas gaunantiems namų ūkiams. Tačiau reikia dėti daugiau pastangų pagerinti energijos vartojimo efektyvumą ir tam didinti jo prieinamumą. Tai įmanoma lengvinant administracines galimybes gauti subsidijas tiek namų ūkiams, tiek pramonei, be kita ko, stiprinant valdžios institucijų gebėjimus ir įgūdžius. Siekiant užtikrinti, kad gyventojai žinotų apie energijos suvartojimo mažinimo poreikį ir naudą, ir padėti fiziniams asmenims ir pramonei lengvai gauti subsidijas taip pat reikalingos informavimo kampanijos ir visoje šalyje teikiamos specialios konsultavimo paslaugos. Be to, Čekija turi paspartinti darbuotojų, kuriems šiuo metu trūksta pastatų renovacijai reikalingų įgūdžių, kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą;

(36) Čekijos priklausomybę nuo iškastinio kuro taip pat galima sumažinti pereinant prie visai netaršaus geležinkelių transporto ir kitų visai netaršaus judumo formų. Tačiau visai netaršios transporto priemonės ir į ateitį orientuota didelio pajėgumo įkrovimo ir degalų pildymo infrastruktūra diegiamos vangiai. Reglamentavimo srityje atspirties taškas siekiant sudaryti reikiamas sąlygas, kad būtų galima pereiti prie visai netaršaus judumo, ir pašalinti tam trukdančias kliūtis turėtų būti nacionalinio netaršaus judumo veiksmų plano peržiūra ir susiję reglamentavimo pakeitimai;

(37) kliūčių pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos kyla dėl to, kad žaliajai pertvarkai esminės svarbos turintys sektoriai, įskaitant poveikio klimatui neutralizavimo technologijų gamybos, diegimo ir techninės priežiūros, ir profesijų atstovai stokoja atitinkamai darbo jėgos ir įgūdžių. Siekiant sumažinti įgūdžių trūkumą ir skatinti įtrauktį į darbo rinką bei darbo jėgos perskirstymą labai svarbu turėti aukštos kokybės švietimo ir mokymo sistemas, atitinkančias kintančius darbo rinkos poreikius, ir tikslinių kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo priemonių. Siekiant pasinaudoti neišnaudota darbo jėgos pasiūla, šios priemonės turi būti prieinamos, visų pirma fiziniams asmenims ir sektoriams bei regionams, kuriuos žalioji pertvarka veikia labiausiai. Remiantis pateiktais duomenimis, 2022 m. Čekijoje trūko septynių profesijų darbuotojų, kuriems reikia specialių su žaliąja pertvarka susijusių įgūdžių (pvz., vandentiekininkų, vamzdynų montuotojų, elektrikų ir elektromechanikų)[29];

[29] Remiantis Europos darbo institucijos 2023 m. EURES ataskaita dėl darbo jėgos trūkumo ir pertekliaus 2022 m., t. y. EURES nacionalinių koordinavimo centrų pateiktais duomenimis. Įgūdžių ir žinių reikalavimai grindžiami ESCO (Europos įgūdžių, gebėjimų, kvalifikacijos ir profesijų klasifikatoriaus) įgūdžių, reikalingų žaliajai pertvarkai, taksonomija. Pavyzdžiai analizuojami remiantis ESCO žaliųjų

(38) atsižvelgdama į Komisijos vertinimą, Taryba išnagrinėjo 2023 m. konvergencijos programą, o jos nuomonė[30] atspindėta toliau išdėstytoje 1 rekomendacijoje,

REKOMENDUOJA Čekijai 2023 ir 2024 m. imtis šių veiksmų:

1. Iki 2023 m. pabaigos panaikinti galiojančias energijos paramos priemones, susijusias sutaupytas lėšas panaudojant valdžios sektoriaus deficitui sumažinti. Jei dėl vėl padidėjusių energijos kainų reikėtų imtis paramos priemonių, užtikrinti, kad tomis priemonėmis būtų siekiama apsaugoti pažeidžiamus namų ūkius ir įmones, kad jos būtų fiskaliniu požiūriu prieinamos ir išlaikytų paskatas taupyti energiją.

   Užtikrinti apdairią fiskalinę politiką: visų pirma riboti nacionalinėmis lėšomis finansuojamų grynųjų pirminių išlaidų nominalų padidėjimą 2024 m., kad jis neviršytų 6,0 %.

   Išlaikyti nacionalinėmis lėšomis finansuojamas viešąsias investicijas ir užtikrinti veiksmingą EGADP dotacijų ir kitų ES fondų lėšų įsisavinimą, visų pirma siekiant skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Laikotarpiu po 2024 m. toliau vykdyti vidutinio laikotarpio fiskalinę laipsniško ir tvaraus konsolidavimo strategiją, kartu vykdant investicijas ir reformas, kuriomis skatinamas didesnis tvarus augimas, kad būtų užtikrinta apdairi vidutinio laikotarpio fiskalinė būklė.

   Imtis priemonių ilgalaikiam fiskaliniam viešųjų finansų tvarumui, įskaitant pensijų sistemos tvarumą, užtikrinti.

2. Sparčiau įgyvendinti ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planą, be kita ko, užtikrinant tinkamus administracinius gebėjimus, ir sparčiai užbaigti rengti priedėlį, įskaitant skyrių „REPowerEU“, kad jį būtų galima skubiai pradėti įgyvendinti. Tęsti spartų sanglaudos politikos programų įgyvendinimą, glaudžiai jį derinant su ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planu bei naudojantis jų sąveika.

3. Stiprinti socialinio ir įperkamo būsto skyrimą, be kita ko, priimant specialią teisės aktų sistemą, gerinant įvairių viešųjų įstaigų veiklos koordinavimą ir skatinant naujų būstų statybą bei esamų būstų atnaujinimą.

4. Mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro. Didinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos naudojimą papildomai investuojant į elektros tinklus ir tiesiogiai diegiant atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus. Supaprastinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos leidimų išdavimo procedūras ir užtikrinti, kad tinklas būtų pritaikytas prieigai prie atsinaujinančiųjų energijos išteklių, vykdant papildomas reformas, panaikinant apribojimus mažų pajėgumų atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginiams ir nustatant vieno langelio principą, didinant tinklo lankstumą ir sudarant palankias sąlygas energetikos bendrijoms. Didinti centralizuoto šilumos tiekimo sistemų ir pastatų fondo energijos vartojimo efektyvumą, skatinant esminę renovaciją ir atsinaujinančiųjų šilumos išteklių naudojimą, palengvinant administracines galimybes namų ūkiams ir pramonei gauti subsidijas, taip pat stiprinant valdžios institucijų gebėjimus ir įgūdžius. Skatinti visai netaršių transporto priemonių naudojimą ir didinti didelio pajėgumo įkrovimo ir degalų pildymo infrastruktūros prieinamumą vykdant naujas reformas, kad būtų sudarytos reikiamos

---

įgūdžių dalimi atitinkamuose sektoriuose. Šalių duomenys nėra palyginami ir apima labai įvairius sektorius.

[30] Pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 2 dalį ir 9 straipsnio 2 dalį.

transporto priemonių ir infrastruktūros diegimo sąlygos ir pašalintos esamos tam trukdančios kliūtys. Dėti daugiau politikos pastangų suteikti ir įgyti žaliajai pertvarkai reikalingus įgūdžius.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė